

Holnap: évadnyitó előadás a színházban

Csütörtökön, szeptember 20-án nyitja kapuit a Szegedi Nemzeti Színház. A bemutató előadás színre kerül Húszka Jenő világhírű operettje, a Lili bárónő. A darab főszerepeit játsszák: Pethes

Ferenc érdemes művész, Iván Margit, Benkő Béla, Balogh Rózsa, Lakky József. A bemutató előadásban részt vesz az operett világhírű szerzője, a szegedi születésű Húszka Jenő is.

Az „Inosztannaja Lityeratura a szegedi irodalmi múzeumról

Városunkban, Szeged gazdag irodalmi hagyományának a nagyközönség előtt való bemutatására irodalmi múzeumot rendeztek be. Az irodalmi múzeum nemcsak a szegedi közönség körében aratott nagy sikert, de eljutott híre az ország határain túlra is. A Szovjet Írók Szövetségének a külföldi irodalommal foglalkozó folyóirata, az »Inosztannaja Lityeratura« (Külföldi Irodalom) legutóbbi, augusztusi száma is megemlékezik róla. »Irodalmi kiállítás Szegeden« című cikkében a szovjet folyóirat a következőket írja:

»Szeged — ez a délmagyarországi város — gazdag irodalmi hagyományokkal rendelkezik. Hosszú időn keresztül itt éltek és dolgoztak a XX. század olyan kiemelkedő magyar írói, mint Móra Ferenc, Tömörkény István, akik munkásságukat a magyar dolgozó parasztság életének szentelték. Szegeden bontakoztatva ki alkotói tevékenységét a kiváló költő, Juhász Gyula, a haladó magyar irodalom egyik legkimagaslóbb képviselője. Kisebbségi irodalmi körökben összekapcsolódott Szegeddel Radnóti Miklós, József Attila és néhány más magyar irodalmár élete és munkássága is. A város irodalmi hagyományairól beszél a »Szeged és a magyar irodalom 1848-tól napjainkig« néven szervezett szegedi irodalmi kiállítás, amely a látogatók körében igen nagy sikert aratott.

Eddig az »Inosztannaja Lityeratura« cikke. A hatalmas példányszámban megjelenő szovjet folyóirat rövid, de tartalmas írása a világ minden országára kiterjedő olvasótáborának beszámolója, hogy Magyarország egyik nagy déli városában, Szegeden a mai irodalmárok a maguk alkotói tevékenysége mellett gondosan ápolják a nagy elődök emlékét is. És erre mi, szegediek joggal büszkék.

Miről írjon a „Délmagyarország“

Pénteken délután ankétot tart a szerkesztőség

Az elmúlt pénteken a »Délmagyarország« szerkesztősége a lap olvasóival, levelezőivel, tudósítóival megbeszélést tartott a szerkesztőség klubhelyiségében (Lenin utca 11. I. emelet).

Az itt elhangzott javaslat alapján a szerkesztőbizottság úgy határozott, hogy a jövőben minden pénteken délután 5 órai kezdettel megbeszélést tartunk a szerkesztőségben. »Miről írjon a Délmagyarország« címmel. Szeptember 21-én, pénteken délután 5 órai kezdettel tartjuk meg tehát második megbeszélésünket a szerkesztőség klubhelyiségében. Minden érdeklődőt szívesen látunk. Azt szeretnénk, ha minél több szegedi dolgozó eljönne, véleményét mondandó lapunkról, és elmondandó, milyen problémával foglalkozunk többet a jövőben.

Szeptember 30-án lép életbe a téli menetrend

A Magyar Államvasutak Vezérigazgatósága közli, hogy szeptember 30-án 0 órakor életbe lép az új téli menetrend.

Ugyanakkor éjjel három órakor történik az órák visszahelyezése.

Egy feltaláló kálváriája

A lexikonok igen szép számú magyar feltalálóról emlékeznek meg, akik úttörő munkásságukkal az egész világ technikájának fejlődését előrevitték egy-egy lépéssel. Milyen büszkén beszélünk és kérkedünk Irinyi János, Puskás Tivadar, Jedlik Ányos, Eötvös Lőránd, Ganz Ábrahám, Kandó Kálmán és a többiek nevével. Feljegyzéseikből azonban lesütött szemmel olvashatjuk, milyen legyőzhetetlennek látszó akadályokat gördítettek annakidején munkásságuk elé. Közülük néhányan éltlen-szomjan dolgoztak, vállalták a megpróbáltatásokat az újért, a haladásért.

Azt mondjuk, ma másként van. S ebben vajmi keveset kétkelhetünk, hiszen tudományos intézeteink, gyáraink mindent megadnak a kutatóknak, hogy újat, hasznosat alkothassanak. Vannak azonban még olyanok, akik Irinyi, vagy Puskás Tivadar útját járják. S ez elszomorító, mert a hazának, minden munkásságukat a hazának ajánlják, és mégsem kapnak érte megbecsülést, egy picurka elismerést. Hadd tegyem hozzá rögtvest, hogy ezért nem a nép, a haza a felelős. Az alábbi történet is azt igazolja, hogy egyes vezető emberek az orrukig-látók —, hogy ne használják erősebb kifejezést, — akik nem hisznek abban, hogy náluknál okosabb ember is létezik Magyarországon, az egyszerű munkás-feltalálók elé olyan akadályokat gördítenek, amelyek még ma is áttörhetetlennek látszanak. Talán tekintély féltésből teszik ezt; vagy valami másért? Nem tudom, nem is akarom most eldönteni. Azt azonban kötelességemnek érzem, hogy a széles nyilvánosság elé tárjam a tényeket, a maguk méltatlan valóságában.

Az akta elindul útjára...

1953-at írtak, amikor Pósa János, a Szegedi Textilművek akkori TMK-vezetője, büszkén bejelentette: kész a fedőléc készítő gép. Ki ne örült volna akkor ennek, hisz hazánkban eddig senki sem készített még a külföldiekhez hasonló gépet sem. Pósa gépe pedig új volt, harmincszor annyit teljesített, mint az eddigi legjobbaknak ismert német gyártmányú. Nyomban ki is mondták az üzem vezetői: ez találmány! Egy üzemben 180 ezer forintot megtakarítást hoz. S Magyarországon? Milliárdok beszéltek. Pósa János a találmányt felajánlotta az államnak és egy másik elgondolás megvalósításához kezdett.

A részletes leírás elindult díctelen úttá. A Találmányi Hivatal 1953. július 29-én vizsgálta a találmányt, és a szakvéleményeket. Erről többet nem érdemes írni, mert a Találmányi Hivatal 1955. november 28-án végre a Szerzői Tanúsítványi Döntő Bizottság előtt kimondta, hogy Pósa gépe találmány, de ezt még vissza is szívatja — remélem nem történik még —, mert, amint az aktákotégek bizonyítják, ott egyben még a kákán is csomót kerestek.

Mit mondanak a külföldiek?

Nagyon sok külföldi szakember keresi fel a Szegedi Textil-

műveket manapság. Voltak már ott kínaiak, oroszok, németek, franciák és mások is. Az üzemben az idegent elsőknek a fedőléc-készítőhöz viszik és dicsekednek vele. A külföldi konstruktorok bátran véleményt mondanak — s ez nem kis dolog! Manfred Weler, a Karl-Marx-Stadt-i Textima Gépgyár kutatómérnöke szerint: »Ez igen! Ez gép!«

A kínai szakemberek azonnal venni akarnak ilyet. De még csak egy van belőle. (A hírek szerint ugyan már elkészült a sorozatgyártás előtti prototípus.) Természetesen, a külföldiek a gép láttán nyomban azt kérdezik:

hol van a gép feltalálója?

Mindenki arra gondolja, hogy a Szegedi Textilművekben. Ez azonban tévedés, mert Pósa Jánost 1954. július 31-én a Munka Törvénykönyve 112., illetve a 113. paragrafusának 2. bekezdése alapján azonnali hatállyal elbocsátották. Hogy miért? A jegyzőkönyvek arról tanúskodnak, hogy Pósa János mintegy 100 forinttal megkárosította az üzemet. (Ünköltségi áron csak 30 forinttal). Egy új gép elkészítéséhez kezdett. Nagy Sándor, a Szegedi Textilművek főmérnöke engedélyezte, hogy hozott anyagból egyes alkatrészeket elkészíttessen az üzem műhelyében. (Ezt egyébként jegyzőkönyv is bizonyítja). A munkások azonban állítólag munkaidőben készítették el az alkatrészeket Pósa János saját gépéhez, s ez elegendő volt ahhoz, hogy eljárás induljon ellene és kimondják rá a megbélyegző ítéletet: népi demokrácia ellenes, azonnali hatállyal elbocsátandó. (Kérdés, miért

népi demokrácia ellenes? A 30 forintos kárért, vagy mert új gépet szerkesztett országunknak?)

A szokásos 6 hónapi számkia vetetés után végre alkalmazták Pósa Jánost a Szegedi Erdőgazdaság egyik iskolájában, ahol jelenleg is tanulókat oktat, mint technikus. (Bizony ez kis csit furcsa. Tanulók nevelésére jó, ellenben a Textilművekkel nem maradhatott tovább!) Hogy mennyire jó nevelő, egyébként azt talán az Erdőgazdaság tanúsíthatja, ahol hallani sem akarnak távozásáról!

Mit tettek a felelősök?

Nem sokat! Amint Pósa János mondja, a Pamutipari Igazgatóság főmérnöke, Bojtár elvtárs még azt is feleslegesnek tartotta, hogy a »Pósa-féle fedőléc-készítő« prototípusának tervezéséhez meghívják a feltalálót. És még egy: három éve üzemel hibátlanul a Szegedi Textilművekben a Pósa-féle fedőléc-készítő, mégis külföldről hozunk be kisebb teljesítő képességű korszerűtlen gépeket. Vajon miért?

Egymásután tehetném fel a kérdéseket, de erre magyarizált talán még az illetékesek sem tudnának egykönnyen adni. Az azonban tény — frások igazolják —, hogy Pósa Jánost lehetett lenné tettek, s csak erős akaratán múlt, hogy tovább dolgozik. Most egy újabb találmánya van. Kihez forduljon?

En azt mondom a párthoz, amely minden lehetőséget megad a feltalálóknak. Azok a kevesek pedig, akik még gáncsolkodnak, remélem előbb, mint utóbb, ráfizetnek.

Förgeteg Szilveszter

Egy új fizetési eszköz: a beton vasanyag című cikk tanulsága

A »Délmagyarország« június 26-i számában cikk jelent meg: »Egy új fizetési eszköz: a beton vasanyag.« Vonják felelősségre a társadalmi vagyon herdálóját a Vízügyi Igazgatóság telephelyén. A cikk a szerkesztőségbe érkezett jelentések alapján szót emelt Bognár Sándor tápéi gátor ellen, aki — mint a jelentést tevők tanúsították — új gyümölcszárító kocsijának elkészítéséért többek között 5-6 mázsányi betonvas anyagot adott Bugyi Mihály Petőfi-telepi kovácsnak. A cikk azt is szövegelt, hogy a Vízügyi Igazgatóság már korábban is dolgoztatott magániparosokkal, s ezért szintén vassal fizetett. Ezt be is ismerték az illetékesek.

A cikk megjelenése után a Vízügyi Igazgatóság telephelyén vizsgálat indult meg, s fegyvelmi elé állították Bognár Sándor gátorát. A fegyvelmi vizsgálat során megállapították, hogy Bognár Sándor a cikkben említett bűnt nem követte el, s ezért felmentették. Az újság cikke nyomán azonban az ügyre felfigyelt a rendőrség is, s az ügyben hosszú időn keresztül nyomozást, részletesebb vizsgálatot tartott. A rendőrségi nyomozás befejezése

után az ügyesség Bognár Sándornak csak részbeni bűnösségét állapította meg. Ugyanis a tanúk kihallgatása során az a tény, hogy Bognár Sándor a Vízügyi Igazgatóság betonvas készleteiből adott volna Bugyi Mihály kovácsnak, nem volt bizonyítható, ellenben az bizonyosodott be, hogy Bognár Sándor visszaélve hivatali jogkörével, gyümölcsös kocsija elkészítéséhez a válsalat által fizetett munkasert használta fel.

Mint az ügyességétől értesültünk, ezért a cselekedetért Bognár Sándort bírósági úton nem vonják felelősségre, ellenben elrendelték, hogy a vállalat vezetője, illetve fegyvelmi bizottsága újra tárgyalja ügyét és kötelezzék a társadalmi vagyonban okozott kár megtérítésére.

Ebből az ügyből komoly tanúsként kell levonnunk a magam részéről azt, hogy még sokkal nagyobb alapos-sággal kell kivizsgálni, kezelni a szerkesztőségbe érkezett bejelentéseket, mert ellenkező esetben önértékben, becsületükben sérthetünk meg embereket, s ez nagyban rontja a sajtó hitelét.

CSEPI JÓZSEF

A szatymazi tanácsotok személyes példamutatása nyomán

a lakosság becsülettel teljesíti államunk iránti kötelezettségét

Szatymaz dolgozói a válszások alkalmával a munkában becsülettel helytálló, állampolgári kötelezettségeiket példásan teljesítő társait választották tanácsagokká. A megválasztott tanácsagok tudják, hogy legfontosabb kötelességük személyes példamutatással tevékenyen résztvenni a tanács munkájában és a reájuk bízott feladatokat a nép érdekeinek szem előtt tartásával elvégezni. A tanácsagok magánéletükben is igyekeznek méltóvá lenni a felelősségteljes tanácsagi tisztséghez.

Ha a feladatok teljesítését nézzük, megállapíthatjuk, hogy a szatymazi tanácsagok élenjárnak és példát mutatnak választóiknak, akik követik őket. Jóleső érzéssel gondolnak arra, hogy igyekezettük juttatni: épül, szépül a község, növekszik a lakosság anyagi jóléte, fejlődik a kulturális élet és az egészségügy.

Az adófizetésben Szatymaz járási viszonylatban mindig

az élen járt. A III. negyedévi tervét szintén teljesíteni fogja, mert Dezső Sándor, Farkas Lajosné, Szarvas Lászlóné, Kovács István, Hajas György, Sári János, Csányi István és a többi tanácsag személyes példamutatásukkal, felvilágosító munkájával nagyban elősegíti a terv teljesítést.

Ugyanez mondható el a begyűjtési eredményekről is. Szatymaz a begyűjtési terv teljesítésében is élenjár. Mihályi János járási tanácsag, mint begyűjtési megbízott, továbbá Budai Ferenc, Sári János, Király István, Gémes István, Bárkányi István, Vör Sándor, Rác János tanácsagok és társaik beadási kötelezettségük példamutató teljesítésén kívül kitartó felvilágosító munkát végeztek választóik körében. Ennek eredménye, hogy Szatymaz járási viszonylatban az első között van.

A termelést illetően sincs lemaradás. Kamenszki Béla, Kovács István és a többiek

gyümölcs- és szőlőtermelő szakértő létesítettek, ezüstkalásos és más mezőgazdasági szakirányú tanfolyamokat szerveznek igen jó eredménnyel.

A községsfejlesztési terv maradéktalan teljesítése érdekében is eredményesen tevékenykednek a tanácsagok. 71.000 forintos költséggel betonlapból gyalogjárót építenek. Ifjú Juhász János, Vör Sándor, Sipos István tanácsagok jó szervező munkájával 40-50 főt nyertek meg társadalmi munkára és saját maguk is kivették részüket a munkából. Már eddig több mint 5.000 forint értékű az elvégzett társadalmi munka. A tervbeveti belvízelvezetési munkákat is sikerrel elvégezték. Gémes József tanácsag egymaga több mint 190 főt, Matula János tanácsag 50 és Széll István tanácsag 30 kiválallott szervezett be társadalmi munkára. Jól szervezett munkával több mint 12.000 forintot takarítottak meg.

A tanács vezetőinek irányításával ezidig 100.000 forint értékű létesítményeket valósítottak meg. Felépült a tűzfegyvertároló, megtörtént a fásítás, a választókerületet elsősegélynyújtó mentő-ládákkal szerelték fel, parkosították a középületek környékét, kiegészítették a népkönyvtárat, új hangosírókat vettek, folyamatban van a tűzoltószertár, a tornaterem építése, közvilágítás kibővítése.

A v. b.-titkár és a tanácsagok kezdeményezésére 400 méter hosszúságban vízvezetékbeépítés lesz és ezzel a középületek üzemeltetése el-látási vízzel és kápló is lesz.

Végül, de nem utolsóként, meg kell még említeni Ábrahám Mihály, Koza Imre, Tóth Mihály, Szanka János, Bozoki Mihályné tanácsagokat, akik a termelőszövetkezetek fejlesztésében érték el kiváló eredményeket.

Szatymaz dolgozói látva tanácsagjaik ténykedéseit, igyekeznek eleget tenni kötelezettségeiknek, mert tudják, hogy ezzel is elősegítik a község fellendülését, a községsfejlesztési terv teljesítését, melynek kapcsán anyagi és kulturális előnyökhöz jut a lakosság.

Tokody Béla

OLVASSA AKI AKARJA

Mi az előérzet, és ha ez létezik, akkor mi váltja ki?

Az »előérzet kifejezésnek igen sok jelentése van; különböző jelentések kapcsolódnak hozzá: mind a bábónak, mind pedig az objektív jellegű jelenségek.

Elsősorban azokra az esetekre mutatunk rá, amikor az »előérzetnek« reális alapja van. Az ilyen előérzetek rendszerint az ember egyéni megfigyelésével, egészségi állapotának megromlásával kapcsolatosak. Tudjuk, hogy az epileptikusok röviddel a roham előtt rendszerint »előre megérik« a rohamot, állapotuk levert. Néhányan a betegség kezdeti szakaszában, amikor ébren még semmit sem éreznek, megálmodják a szervezet különböző kóros elváltozásait. Ezek az álmok azért jönnek létre, mert az agy nyugalmi állapotban felfogja a megbetegedett szervek fájdalmait, jelzéseit. És az ilyen emberek az álmok után gyakran a betegség »előérzetéről« beszélnek.

A szívbetegségeknél, a reumatikusok »megérik« az időjárásváltozást. És valóban, ezek az emberek idegrendszerük sajátosságai következtében másoknál korábban fogják fel a légköri változásokat.

Amikor fia veszélyes hegymászásra vagy hosszú útra indul, az anyja aggódik, félelmet érez. Ez akkor járul hozzá a szerencsétlenség történetéhez, ezt mondja: »Ezt előre megéreztem«, bár valójában egyszerűen féltette a fiút és tiszta véletlenül igazolta aggodalmát. Azonban ostoba babonák is fűződnek az »előérzet« kifejezéshez. Akadnak emberek, akik azt gondolják és azt hiszik, hogy feltétlenül beváló »előérzetei« vannak. Feltevések olykor véletlenül egybeesnek az élet tényleges eseményeivel. És sokáig emlékeztetünkben tartják ezeket az eseményeket. De az úgynevezett »előérzetek« jóval gyakrabban nem válnak be. Ekkor inkább sürgősen megfigyelnek róluk. Csak az elmaradt, tudatlan emberek hiszik ezekben az ostoba, semmivel sem indokolt »előérzetekben«. A modern ember számára ezek — nyilvánvaló képtelenségek, bádarságok.